

Posudek na diplomovou práci Jaroslava Svátka

Dílo Guilleberta de Lannoye jako historický pramen,

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Praha 2007, 167 stran, 4 strany obr. příloh.

Cílem diplomové práce Jaroslava Svátka bylo představit dílo Guilleberta de Lannoye české odborné veřejnosti. Diplomant nejprve shrnul základní informace o autorovi cestopisu a věnoval se i přehledu děl, která jsou tomuto diplomatu, vojáku a poutníku připisována (s. 7-17). V téže kapitole se nachází také výstižný přehled stavu rukopisů a edic základního díla *Voyages et ambassades* a komentovaný přehled sekundární literatury. Ústřední a nesmírně cennou částí diplomové práce (skromně označenou Jaroslavem Svátkem za druhou kapitolu) je úplný překlad celého textu *Voyages et ambassades* (s. 20-109). Vítaným vodítkem pro každého čtenáře a uživatele jsou zde poznámky k překladu na s. 18-20. Plně souhlasím s diplomantovým rozhodnutím pojmout tento překlad jako co nejvěrnější převedení svědectví pozdněstředověkého šlechtice, jenž byl spíše vojákem než literátem a nenechat stranou nejružnější nepřesnosti a stylistické neobratnosti. Velmi oceňuji v této fázi práce úsilí o zachování naprosté autenticity textu a do jisté míry i stylu pisatele. Přitom se ztotožňuji s rozhodnutím Jaroslava Svátka některá místa upravit a čtenářsky zpřístupnit. Týká se to hlavně rozdělení dlouhých souvětí do několika menších vět, případně o změnu podmětů a často se opakujících pasivních vazeb. Snaha o zprostředkování textu v jeho původní podobě se také – podle mého názoru oprávněně – projevila v zachování některých zkreslených označení středověkého autora. Proto byl pro tureckého sultána ponechán název „král“, pro granadský emirát slovo „království“ atd. V následující fázi práce na složitém Guillebertově textu se ovšem nebude možno vyhnout ožehavému problému (ve spolupráci s francouzským

historikem a bohemistou Olivierem Marinem) adekvátního překladu některých termínů (např. mnohovýznamového a ve středověkých textech častého slova *merveille*).

Třetí část diplomové práce analyzuje na základě množství úryvků křížácký rozměr cestopisu Guilleberta de Lannoye a pokouší se zasadit jeho svědectví do patřičného historického kontextu (Cesty Guilleberta de Lannoye v kontextu pozdních křižáctví, s. 110-137). Poslední kapitola pojednává o náboženském rozměru Guillebertových cest (s. 138-155). Diplomant správně poukazuje na fakt, že některé zvědovy a diplomatovy cesty byly zároveň i poutěmi, a soustředí se tedy na jejich náboženské aspekty. Zde se dostal do centra pozornosti i poutnický itinerář.

V této fázi zkoumání tématu (jež je naším badatelským tématem společným) bych diplomantovi adresovat opravdu jen drobné podněty: v jinak vynikajícím přehledu dosavadní literatury je snad oprávněný překlad názvu francouzsky psaných monografií a statí do češtiny ve vlastním textu, ale pokládám ho za nadbytečný v poznámkách, které už měly obsahovat jen originální znění. Zvýšené pozornosti si také v budoucnu zaslouží převádění některých termínů do češtiny. Je např. třeba hovořit o větvi orléánské a nikoli- (jakkoli k tomu francouzština svádí) orléánské, Guillebert byl pochován v kostele svatého Mořice či Maurice spíše než v kostele St. Maurice v Lille. To jsou ovšem vsutku pouhé detaily, o kterých ještě budeme s diplomantem v průběhu následujících měsíců v rámci naší týmové spolupráce podrobně hovořit.

V následujících letech se dílo a osobnost Guilleberta de Lannoye stanou předmětem doktorské práce Jaroslava Svátka, připravované pod dvojím vedením. Na francouzské straně se zmíněného vedení ujal významný odborník z Université Lille III, prof. Bertrand Schnerb. V tomto slibném rámci a v návaznosti na mimořádnou úroveň předložené práce se diplomant jistě zamyslí nad otázkou, zda Guillebert de Lannoy je či není autorem didaktických spisů, jež mu bývají připisovány. Z hlediska české historiografie pokládám rovněž za kardinální

věnovat zvýšenou pozornost Guillebertově roli při přípravě protihusitských projektů. V této souvislosti, resp. v další badatelské perspektivě kladu diplomantovi otázku, na kterou může odpovědět při diskusi během obhajoby diplomové práce: uvažuje v budoucnu o komparaci díla Guilleberta de Lannoye s dalšími prameny, např. s cestopisem Bertranda de la Broquière?

Závěrem: Překlady děl ze střední francouzštiny do češtiny byly dosud spíše sporadické a týkaly se hlavně děl beletristického ražení (Villon, Rablais). Nedlouhý seznam je nyní třeba doplnit o překladatelský počín Jaroslava Svátka. Ten se mi zdá o to záslužnější, že spis Guilleberta de Lannoye je důležitým pramenem pro poznání širších evropských souvislostí českých dějin 15. století. Diplomová práce Jaroslava Svátka je součástí česko-francouzského výzkumného záměru o pozdních křížových výpravách a česko-francouzských vztazích ve středověku. Představuje solidní základ, na kterém bude stavět mj. chystaná kolektivní monografie o osobnosti a díle Guilleberta de Lannoye, určená širšímu čtenářskému publiku. Svátkova práce svojí úrovní vysoce přesahuje požadavky, obvykle kladené na diplomové práce. Diplomant v ní prokázal vynikající jazykové znalosti, cit pro autentický text pozdního středověku a schopnost tvůrčí práce s prameny a literaturou. Rád proto doporučuji diplomovou práci Jaroslava Svátka k obhajobě. Zároveň navrhuji považovat ji za zasloužený podklad pro následné rigorózní řízení, jež povede k přiznání titulu PhDr.

V Praze dne 14. 5. 2007

PhDr. Martin Nejedlý, Dr.